

Muuttuvat lapsuudet, muuttuva media

UUSIA NÄKÖKULMIA LASTEN
MEDIAKULTTUURIN TUTKIMUKSEEN

Yksi vuosisadan lopun, "fin de sièclen" tyypillisistä oireista on sairaaloinen viehetyksyys kuolemaan. Sama koskee myös nykyistä vuosituhannen vaihtumisen aiheuttamaa innostusta, vaikka hallitseva mieliala ei ehkä olekaan uupumus vaan pikemminkin hyperaktiivisuus. Yksi osoitus tästä on niiden uusien kirjojen määrä, jotka julistavat tai vaihtoehtoisesti surevat erilaisia loppuja: historian loppua, ideologian loppua ja lukutaidon tai yhteiskunnan kuolemaa. Samaan aikaan tutkijat ovat enenevässä määrin syventyneet määrittelemään, mitä tällaisten loppujen jälkeen seuraa. Esimerkiksi post-modernismi, post-kolonialismi, post-materialismi, post-strukturalismi, post-feminismi ja monet muut "post"-alkuiset termit ovat laukaisseet tuhansia keskusteluita.

Artikkelin alussa pohditaan muutoksia, joita lapset ovat kohdanneet perhe-elämän, koulun ja vertaisryhmien piirissä. Esiin nousee myös kysymys, kuinka lasten asema erillisenä yhteiskunnallisena ryhmänä on muuttunut. Artikkelin jälkimmäisessä puoliskossa hahmotetaan vastaavia muutoksia, joita on tapahtunut lasten käyttämän median teknologisissa ja institutionaalisissa konteksteissa, tekstuaalisissa muodoissa ja tavoissa ymmärtää lapset yleisönä. Perusväite on, että näitä muutoksia ei voi palauttaa yksinkertaistaviin ajatuksiin "lapsuuden katoamisesta" median roolin kasvamisen myötä. Lapsuuden ja aikuisuuden väliset rajat ovat toki hämärtyneet joiltakin osiltaan, mutta niitä myös rakennetaan uudelleen joiltakin toisilta osin. Lopuksi artikkelissa keskitytään muutamiin seuramuksiin, joita edellä mainitut muutokset ovat saaneet aikaan sekä lapsia ja mediaa koskeissa julkisuuden diskursseissa että tutkimuksissa.

Seuraavaa esitystäni voisi ehkä luonnehtia vastaavalla tavalla eräänlaiseksi hieman ambivalentiksi analyysiksi median ja lapsuuden jälkeisestä kaudesta. Menemättä kuitenkaan niin pitkälle, haluan silti osallistua tähän vuosituhannen vaihteen muutoskeskusteluun. Väitän, että elämme todellakin lapsuutta, mediaa ja niiden suhteita koskevan merkittävän ja kiihtyvän muutoksen aikaa. Osoitan, että nämä kehityslinjat asettavat tutkimukselle suuria haasteita tulevaisuudessa.

Muuttuvat lapsuudet

"Lapsuus" on tietenkin vaarallisen väljä kategoria. Missä lapsuus loppuu ja nuoruus tai aikuisuus alkaa? Kysymykseen vastataan usein juridisin, biologisin tai psykologisin perusteina, mutta määritelmässä on merkittäviä historiallisia ja kulttuuriisia variaatioita. "Lapsuuden" merkitys on muuttunut huomattavasti aikojen ku-

* David Buckingham työskentelee dosenttina Lontoon yliopiston kasvatustieteen tutkimuslaitoksessa. Hän on luokkahuonepohjaisen mediakasvatustutkimuksen pioneeri Brittein saarilla. Buckingham soveltaa kulttuurintutkimuksen lähtökohtia lasten mediakasvatuksen tutkimiseen; erityisesti hän on selvittänyt lasten suhdetta televisioon. Hän on kirjoittanut tai ollut mukana toimittamassa useita teoksia. Niistä tunnetuimmat ovat Children Talking Television (1993), Cultural Studies Go to School (1994, yhdessä Julian Sefton-Greenin kanssa) ja Moving Images (1996). Hän viimeistelee parhaillaan kirjaa (The Making of Citizens: Young People, Television News and the Limits of Politics), joka pohjautuu Yhdysvalloissa ja Englannissa tehtyyn tutkimukseen nuorista poliittisen viestinnän tulkitsoijoina. Tässä julkaistava artikkeli perustuu Buckinghamin esitelmään Viestintäkasvatus Nyt! -seminaarissa 4.12.1997 Tampereella.

luessa, eikä vähiten suhteessaan vastakohtaansa "aikuisuuteen". Muutokset eivät ole kuitenkaan pelkästään diskursiivisia. Ne heijastavat myös joitakin hyvin kou-raantuntuvia, aineellisia muutoksia lasten elämässä ja heidän sosiaalisissa ja kulttuurisissa kokemuksissaan.

Edellä mainituista muutoksista tehdyt yleistyksiset ovat myös vaarallisia. Esimerkiksi ne kehityslinjat, jotka haluan tässä tuoda esiin, pätevät enemmän teollistuneiden länsimaiden lasten elämässä, hallitsevasti sekularisoituneissa kulttuureissa sekä kaupunkilaislasten, ennemmin kuin maalaislasten elämässä. Emme voi puhua lapsista homogeenisena kategoriana. Se, mitä lapsuus tarkoittaa ja miten se koetaan, riippuu selvästikin muista sosiaalisista tekijöistä, kuten sukupuolesta, "rodusta" tai etnisestä alkuperästä, sosiaalisesta luokasta, maantieteellisestä sijainnista jne. Näin tehdyin varauksin on joka tapauksessa mahdollista tunnistaa useita yleisiä ilmiöitä ja elämän alueita, joilla lasten elämä on muuttunut kulu-neella vuosisadalla, ja erityisesti kahden tai kolmen viimeisen vuosikymmenen aikana. Seuraavassa esittelen niistä joitakin. (Ks. Mayall 1994; Pilcher & Wagg 1996; Scraton et al. 1996)

Perherakenne. Kolmen viimeisen vuosikymmenen aikana olemme saaneet havaita asteittaisen siirtymän suurperheistä ydinperheisiin sekä yhä useammin erilaisiin perinteisestä poikkeaviin perhemuotoihin – useimmiten yksinhuoltajaperheisiin. Maailmanlaajuinen tosiasia on, että huomattava osa lapsista todennäköisesti kokee perheen hajoamisen jossakin elämänsä vaiheessa ja saa kotikasvatuk-sensa muilta aikuisilta kuin biologisilta vanhemmiltaan.

Lasten kasvat. 1900-luvulla lasten kasvatukseen on ohjattu yhä enemmän ta-loudellisia voimavaroja. Nykyisin myös vanhempien odotetaan kouluttavan lapsi-aan kotona. Osoituksena tästä ovat lastenkirjamarkkinoiden kasvu sekä tyyli, jol-la kotitietokoneita markkinoidaan vanhemmille opetusvälineenä. Työssäkäyvien äitien lukumäärä on myös kasvanut ja isien odotetaan osallistuvan enemmän las-tenhoitoon, joskin on vain vähän todisteita siitä, että he todella näin tekisivät.

Lasten pahoinpitely. Samaan aikaan lasten pahoinpitelystä on tullut yhä näky-vämpi sosiaalipoliittinen puheenaihe. On kuitenkin epäselvää, onko pahoinpite-lytapausten määrä todella lisääntynyt, vaiko vain herkkyys niiden havaitsemiseen. Lasten pahoinpitelyn määritelmä on laventunut kattamaan useammanlaisia käyt-täytymistapoja kuin aiemmin. Vanhempia ja opettajia voidaan nyt syyttää paitsi seksuaalisesta hyväksikäytöstä ja väkivallasta myös lapsen läimäyttämisestä, jota pidettiin aikaisemmin täysin hyväksyttävänä ja jopa hyvänä lapsen kannalta. Toi-

saalta, ainakin Isonsa-Britanniassa poliitikot ovat vaatineet ruumiillisen rangaistuksen palauttamista kouluihin taistellakseen havaitsemaansa kurin hölyntymistä vastaan.

Liikkuvuus. Isonsa-Britanniassa tehty tutkimus osoittaa, että nykyään lapset määrätään paljon useammin pysymään kotonaan, ja että heillä on vähemmän itsenäistä liikkumavapautta kuin kaksikymmentä vuotta sitten. Osittain tämä johtuu vanhempien pelosta lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa kohtaan, joskin uhka on ainakin tilastollisesti enemmänkin kuviteltu kuin todellinen. Vielä suurempana uhkana lasten turvallisuudelle pidetään motorisoitua liikennettä, joka useissa kaupungeissa kasvaa eksponentiaalisella vauhdilla.

Köyhyys. Kahden viimeisen vuosikymmenen aikana kahtiajako rikkaiden ja köyhien välillä on monissa länsimaissa kasvanut, ja on syntynyt kasvava alaluokka, jossa lasten määrä on epäsuhtainen. Lasten köyhyys lisääntyy kehitysmaiden lisäksi myös teollisuusmaissa. Monissa suurkaupungeissa nuorten kodittomien määrä on lisääntynyt, mikä johtuu usein vanhempien väkivaltaisesta käyttäytymisestä lapsiaan kohtaan.

Koulutus. Kuluneen vuosisadan aikana pakollisen koulunkäynnin pituus on kasvanut ja yhä useammat jatkavat opintojaan myös koulun jälkeen. Myös yhä useampi lapsi käy jonkinlaisessa esikoulussa. Koulutuksen katsotaan olevan vanhempien päätösvallassa, kun taas lasta pidetään yhä yleisesti opetuksen kohteena. Monissa maissa koulutuksen rahoitus, opetussuunnitelmat ja kuulustelut on alettu hoitaa keskusjohtoisesti.

Työpaikka – aavistus tulevaisuudesta. Monissa maissa nuorisotyöttömyys kasvaa ja nuorten työttömyyskorvaukset on peruutettu. Harvat nuoret odottavat saavansa uran, elinikäisen työpaikan tai työtä muualta kuin talouden marginaali-alueilta. Nämä tulevaisuudennäkymät vaikuttavat väistämättä heidän nykyisiin kokemuksiinsa.

Vertaisryhmäkulttuuri. Nuoret aloittavat seksikokeilunsa nuoremmalla iällä kuin aikaisempina vuosikymmeninä ja kehittyvät varhemmin myös fyysisesti. Aidin pelko on jonkin verran muuttanut seksuaalisia tapoja, mutta ei ole johtanut laajamittaiseen seksistä pidättymiseen. Huumeista on tullut lähes itsestäänselvä osa nuorten vapaa-ajan viettoa, ja huolimatta huumeiden vastaisesta sodasta niiden käyttö on nykyisin yleisempää kuin koskaan aikaisemmin.

Lapsirikollisuus. Lapsirikollisuudesta ollaan erityisen huolissaan, vaikka tilastoja tältä alueelta voidaan tulkita hyvin monella tapaa. Koulujen kurinpidon puute on tuomittu voimakkaasti Isonsa-Britanniassa. Koulusta erottamiset ovat lisääntyneet ja joistakin väkivallanteoista on uutisoitu paljon, kuten esim. viimeaikaisesta rehtorin puukotuksesta lontoalaisessa koulussa. Uusi työväenpuolueen johtama hallitus suunnittelee ulkonaliikkumiskieltoa ja nuorison elektronista seurantaa, jota on jo kokeiltu monissa amerikkalaisissa kaupungeissa.

Lasten oikeudet. Lasten oikeuksia on vaadittu jo kauan, mutta viime vuosina kysymys on saanut erityistä merkitystä. YK:n lasten oikeuksien julistusta seuraten monet maat ovat hyväksyneet uusia lakeja, joilla suojataan lasten oikeudet sekä perheen sisällä että perheen ja viranomaisten välisissä asioissa. Lainsäädännöllä on esim. suojattu lapsen oikeudet avioerossa ja jopa tapauksissa, joissa lapset eroavat vanhemmistaan. Erityisesti USA:ssa lasten oikeuksista on tullut asianajajien uusin aluevaltaus.

Lapset kuluttajaryhmänä. Huoli lasten oikeuksista näyttäisi käyvän käsi kädessä sen uuden painoarvon kanssa, joka lapsilla on potentiaalisena markkina-alueena. Jos kapitalismin voidaan sanoa luoneen ”teinin” 1950-luvulla, puhutellaan lapsia tänään suoraan omana kuluttajaryhmänä, eikä enää niinkään keinona tavoittaa heidän vanhempansa. Esimerkiksi USA:ssa lastentuotemarkkinat on arvioitu 100 miljardiksi dollariksi vuosittain, ja ne ovat kasvavan kaupallisen kilpailun keskipisteessä.

Edellä esitettyyn voisi tietenkäin lisätä monia asioita, eivätkä mainitsemani muutokset kerro yksiselitteistä tarinaa. Ne vaikuttavat eri lapsiin eri tavoilla. Ne myös kertovat kasvavasta kahtiajaosta lasten välillä – ei vain rikkaisiin ja köyhiin, vaan myös niihin, joilla on ”moderni” ja niihin, joilla on ”perinteinen” lapsuus. Yleisesti ottaen ne osoittavat kuitenkin, että lasten asema itsenäisenä sosiaaliryhmänä on muuttunut huomattavasti kuluneen vuosisadan ja erityisesti viimeisten kahdenkymmenen vuoden aikana.

Näitä muutoksia on mahdollista tulkita monella tavalla. Yhtäältä voidaan havaita kansalaisoikeuksien laajentuminen koskemaan myös lapsia. Tässä mielessä lasten voidaan katsoa olevan yksi niistä sosiaaliryhmistä (kuten naiset, etniset vähemmistöt tai vammaiset), jotka olivat aiemmin vain sosiaalisen vallankäytön kohteita, ja jotka nyt ovat myös tuon vallan käyttäjiä. Lapsilla on nyt oikeus sellaiseen koulutukseen, oikeusapuun ja sosiaaliturvaan, mitä heillä ei aiemmin ollut, ja huomattavasti suurempia summia rahaa käytetään heidän kasvatukseensa ja harrastuksiinsa. He saavat myös aiempaa enemmän kokemuksia siitä, mitä pidetään ”aikuisen maailmana” – oli se sitten kiellettyä tai ei. Tästä näkökulmasta voi väittää, että lapsuuden ja aikuisuuden rajat ovat hämärtyneet – tai ehkä lapsuuden loppu tulee nykyään vastaan aiemmin kuin ennen.

Toisaalta lapset ovat huomion keskipisteessä, kun ollaan huolissaan sosiaalisista muutoksista, ”kurittomuuden” vaaroista ja moraalien hölymisyistä. Nämä huolenaiheet ovat kuitenkin kaksiteräinen miekka: lapset nähdään sekä uhatuiksi että uhkaajiksi. Niinpä lapset esitetään avuttomina uhreina, jotka tarvitsevat aikuisten suojelua – kuten on asianlaita lasten pahoinpitelyissä – vaikka juuri aikuiset ovat uhkan alkusyy. Samaan aikaan lapset leimataan lapsirikollisuudesta käytävässä keskustelussa vaaraksi meille muille. Lasten ilmeisen aikaiset kokemukset ”aikuisen maailmasta” nähdään oireiksi laajemmista sosiaalisen järjestyksen häiriöistä. Tästä näkökulmasta lapsuuden ja aikuisuuden rajojen hämärtyminen on pikemminkin pelottava kuin suotuista kehityssuunta, minkä seurauksena lasten riippumattomuutta aikuisten valvonnasta vaaditaan rajoitettavaksi eikä lisättäväksi.

Tällaiset pohdinnat nousevat usein esiin keskusteluissa lasten suhteesta mediaan, ja palaan niihin tuonnempana. Yleisesti ottaen on kuitenkin selvää, että auktoriteetti- ja voimasuhteet aikuisten ja lasten välillä ovat muuttumassa. Kun jotkut haluavat palauttaa perinteiset suhteet kunniaan ja palata aikaan, jolloin lapset ”nähtiin mutta heitä ei kuultu”, toiset pitävät näitä muutoksia tervetulleina lisäyksinä demokratiaan ja kansalaisoikeuksiin. Voitaisiin hyvin myös väittää, että lapset ovat saaneet lisää valtaa, ei ainoastaan kansalaisina, vaan myös kuluttajina. Näitä kahta elämän tasoa on nyt jopa mahdoton erottaa toisistaan.

Muuttuva media

Tämän lehden lukijoita ei tarvitse muistuttaa siitä, että olemme samaan aikaan saaneet todistaa merkittäviä muutoksia mediassa. Haluan esittää niistäkin lyhyen selonteon ennen kuin alan pohdiskella tarkemmin muutosten merkityksiä lapsille (ks. Buckingham 1993a).

Teknologioita tarkasteltaessa voidaan huomata digitalisoitumisen mahdollista-

neen informaation ja viestintäteknologioiden lähenemisen. Uusien teknologioiden käyttöönotto on mullistanut tuotantoprosessin lähes kaikilla mediateollisuuden aloilla ja muuttaa nyt myös nopeasti informaation jakelua ja vastaanottoa. Aikaisemmin kalliit ja luoksepääsemättömät mediatuotannon aspektit, sekä koko joukko uusia median muotoja ovat nyt tavallisen kuluttajan ulottuvilla. Väitteen, että tässä prosessissa tuotannon ja kulutuksen sekä joukkoviestinnän ja yksityisen viestinnän rajat alkavat murtua.

Kaupallisuus on nousussa ja julkisen palvelun media laskusuunnassa *instituutioiden* tasolla. Tämä taas on osa laajempaa globalisaatiota ja säännöstelyn purkamista. Vaikka tällä on myös teknologiset ulottuvuutensa (esim. satelliittitelevisio ja internet, jotka ylittävät kansalliset rajat), myös monien hallitusten vapaiden markkinoiden ideologia on kannustanut siihen. Sen vaikutukset saattavat osoittautua kaksiselitteisemmiksi. Ensinnäkin, keskittyminen ja medioiden välinen omistajuus on lisääntynyt. Toisaalta on havaittavissa ajautumista kohti ”riippumatonta” pientuotantoa, eikä vähiten tähän saakka aliedustettujen ryhmien keskuudessa.

Tekstien kohdalla on havaittavissa samanlaista rajojen hämärtymistä sekä tekstien itsensä että medioiden välillä. Erot videoiden, tietokonepelien, elokuvien, TV-ohjelmien, mainosten ja painetun median välillä ovat muuttumassa yhdenkiviksi: kaikki tekstit ovat jollain tapaa muiden tekstien mainoksia. Tällaiset tekstit ovat täynnä viittauksia muihin teksteihin, ne ovat ironisempia ja itsestään tietoisempia sekä syvemmin kietoutuneita intertekstuaalisuuden verkostoon, joskin samalla tiukemmin sidoksissa markkinointi- ja tuotekehittelyprosesseihin. Samalla monet ovat sitä mieltä, että digitaaliteknologioiden mahdollistamat ”interaktiiviset” tekstit hämärtävät lukijan, kirjoittajan ja mahdollisen näyttelijän välistä erottelua.

Muutosten seuraamukset näyttävät olevan aivan yhtä monimutkaisia *media-yleisöjen* kannalta. Niinpä väitetään, että uudet kehityssuunnat lisäävät kuluttajien valinnanmahdollisuutta ja mahdollisuutta ”interaktiivisuuteen”; joskin toiset väittävät mahdollisuuksien ja moninaisuuden olevan lähinnä näennäisiä. Siirtyminen uusien teknologioiden mahdollistamiin monikanavajärjestelmiin saattaa merkitä laajamittaisen lähetystoiminnan loppua (ja samalla yleisen/yhteisen kulttuurin loppua) pienimuotoisemman lähetystoiminnan eduksi, jolloin tekstit suunnataan (ja markkinoidaan) erityisyleisöille. Yleisöt saattavat olla fragmentoitumassa, mutta julistukset ”massayleisön” kuolemasta ovat melko varmasti ennenaikaisia.

Myös edellä kuvattuja kehityskaaria on tulkittu monin eri tavoin. Yhtäällä on pessimistinen näkemys, joka on tavallaan jatkoa Frankfurtin koulukunnan massa-yhteiskuntateorialle. Tästä näkökulmasta voidaan väittää, että olemme menossa kohti lisääntyvää fragmentoitumista ja atomisoitumista, joiden seurauksena yhteinen kulttuuri, julkinen sfääri ja osallistuva kansalaisuus häviävät. Se mikä näyttää lisääntyneiltä vaihtoehdoilta, onkin itseasiassa samaa vanhaa – homogeenisuutta moninaisuuden valeasussa. Julkinen kansalainen on alistettu yksityiseksi kuluttajaksi, joka on tajuntateollisuuden kontrollin armoilla.

Toisaalla on paljon optimistisempi näkemys, joka on jossain mielessä nykyisen kulttuuritutkimuksen ”aktiivisen yleisön” teorian ylistystä. Siinä korostetaan uusien teknologioiden vapauttavaa potentiaalia: niiden katsotaan lisäävän viestinnän demokraattista valvontaa, muuttavan kuluttajat tuottajiksi, tuovan uusia ääniä kuuluville ja uusia identiteetin ja subjektiviteetin muotoja esille. Vanhoja rajoja rikotaan, kun uudet, haastavammat ja interaktiivisemmat kulttuurin muodot saavat mahdollisuuden.

Tarkoitukseni ei ole tässä tehdä ratkaisua näiden väitteiden välillä, vaikka haluanakin painottaa niillä olevan erityisiä seuraamuksia lapsille – joskin nuo seuraamukset riippuvat siitä, *mistä* lapsista puhutaan. Yleisesti ottaen, lapset ja nuoret

kuuluvat tavallaan median nykykehityksen etujoukkoon kaikilla yllä mainituilla alueilla (ks. Kinder 1991; Seiter 1993; Kline 1993; Bazalgette & Buckingham 1995; vrt. myös Buckingham 1995).

Teknologiselta kannalta katsottuna, lapset pääsevät nykyisin mediaan paljon helpommin käsiksi. Satelliitti- ja kaapelitelevisioiden, videoiden ja kotitietokoneiden määrä on suhteessa paljon suurempi talouksissa, joissa on lapsia. Lapset ja heidän vanhempansa ovat ehkä merkittävin uusien teknologioiden kohdemarkkinaryhmä, ja mainonnassa käytetään paljon hyväksi populaaria myyttiä lasten luonnollisesta suhteesta teknologiaan. Isossa-Britanniassa teini-ikäisillä on televisio omissa huoneissaan ja suurella osalla on myös oma video. Tästä syntyy uhka kuva siitä, että lapsilla on kontrolloimaton pääsy "aikuisten" mediaan, mikä on johtanut vaatimukseen tiukemmasta valvonnasta. Samalla "teknologisesti köyhien ja rikkaiden" välinen kahtiajako on kasvanut.

Instituutiot ovat "löytäneet" lapset uutena kohderyhmänä parin viime vuosikymmenen aikana. Esim. kaupallinen televisio ei alunperin katsonut lasten olevan järin kannattava kohdeyleisö. USA:n kaupallisessa systeemissä lastenohjelmia tuotettiin minimikustannuksin ja esitettiin ajankohtina, jolloin muuta yleisöä ei ollut. Jopa Isossa-Britanniassa, missä julkisten palvelujen perinne on ollut hyvin voimakas, lasten televisio on ollut verrattain alirahoitettu. Nykyisellä kohdemarkkinoinnin aikakaudella lapsista on yhtäkkiä tullut arvokas ryhmä: heillä katsotaan olevan merkittävä vaikutus vanhempien ostopäätöksiin sekä huomattavat omat tulot. Isossa-Britanniassa on tällä hetkellä viisi erikoistunutta kaapelikanavaa, jotka kilpailevat lapsiyleisön suosiosta. Lastenohjelmien määrä on kasvanut merkittävästi, mutta niiden laatu ei välttämättä ole seurannut määrällistä kehitystä.

Monet yllämainituista seikoista koskevat erityisesti lapsille ja nuorille suunnattuja *tekstejä*. Esimerkiksi nykyiset lasten televisio-ohjelmat ovat hyvin erilaisia kuin aikaisempien sukupolvien ohjelmat. Kun vertaa nykyisiä piirrettyjä kolmenkymmenen vuoden takaisiin, hämmästyttää niiden nopea vauhti, viittaavuus ja intertekstuaalisuus, niiden monimutkainen leikki todellisuudella ja fantasialla sekä niiden ironia ja itseensäviittaavuus; ne ovat ennenkaikkea postmoderneja tekstejä. Samaan aikaan populaarimusiikissa – erityisesti ehkä tanssimusiikissa – on syntynyt useita uusia genrejä. Vanhoja tekstejä kierrätetään ja käytetään hyväksi usein kirjaimellisesti "sämpläyksen" eli yhdistelyn avulla. Monet innovatiivisimmista uusista tekstimuodoista – kuten tietokonepelit – on alunperin suunnattu lapsille, ja ne saavuttavat vasta myöhemmin aikuisten markkinat.

Myös mediayleisön fragmentoituminen näkyy ensimmäisenä suhteessa lapsiin. Tämän voi huomata esimerkiksi nuoremman yleisön mielenkiinnostomuudessa perinteiseen televisioon ja heidän innostuksessaan uusiin medioihin. Mediakokemusten merkitys lasten elämässä ei ole pienentynyt, vaan kokemukset ovat entistä monipuolisempia. Lapsille tuotetut tekstit asettavat heille täysin erilaisia vaatimuksia kuin aikaisempien vuosikymmenten tekstit. Nykyiset lasten televisio-ohjelmat ja nuorten lehdet tekevät hyvin erilaisia oletuksia siitä, miten ihmiset katsovat ja lukevat, ja mitä he jo ymmärtävät mediasta. Yleisöä puhutellaan kuin se olisi hyvin medialukutaitoista, "media-älykäämpää". Onko yleisö "media-älykkäämpää" ja mitä tämä älykkyys voisi tarkoittaa, on paljon monimutkaisempi kysymys, kuten esitän seuraavassa.

Yksi nykyisen kehityksen laajavaikutteinen tulkinta löytyy Neil Postmanin "lapsuuden katoamista" koskevasta teesistä (Postman 1983; ks. myös Sanders 1995). Postman väittää, että nykyisen lapsuuskäsityksemme synty oli pohjimmitaan mahdollista ainostaan luku- ja kirjoitustaidon leviämisen ansiosta, ja että sähköisen median aiheuttama luku- ja kirjoitustaidon häviäminen johtaa tuntemamme lapsuuden katoamiseen. Hienovaraisemmassa selvityksessään tästä väitteestä Joshua Meyrowitz (1985) toteaa, että rajanveto lasten ja aikuisten välille on ainakin vaikeutunut hallitsevien kommunikaatiovälineiden muutosten seurauksena. Hän

väittää, että lapsilla ja aikuisilla ei enää ole erillisiä informaatiojärjestelmiään: televisio ja muut sähköiset viestimet tuovat lasten ulottuville rituaaleja ja kokemuksia, jotka oli aiemmin rajoitettu vain aikuisille.

Tässä väitteessä on useita selviä ongelmia, joista vähäisin ei ole todisteiden puute. Julistukset kirjan kuolemasta ovat vähintäänkin ennenaikaisia ja todisteet luku- ja kirjoitustaidon tason laskusta parin viimeisen vuosikymmenen aikana ovat hyvin kyseenalaisia. Kuten niin monet populaarit selvitykset lapsuudesta ja mediasta, tämäkin väite näyttää haikailevan takaisin kuvitteelliseen kulta-aikaan. Lisäksi se kuvastaa tietynlaista teknologista determinismia. Vaikka median, kuten kirjoituksen ja television, sekä laajempien yhteiskunnallisten kehityslinjojen välillä on selkeitä yhteyksiä, nuo yhteydet ovat paljon monimutkaisempia ja paljon vähemmän yksisuuntaisia kuin tämä analyysi väittää.

Mutta vaikka väite olisi kuinka liioitteleva, se osoittaa joitakin hyvin perustavia muutoksia käsityksissämme lapsuudesta. Väite herättää myös kysymyksiä viestintävälineiden roolista lapsuuskäsitysten tuottamisessa ja heijastamisessa. Jälleen on mahdollista nähdä nämä kehitykset eri tavoilla ja ehdottaa hyvin erilaisia vastauksia niihin. Omalta osaltaan Postman kannattaa eräänlaista ahdistunutta konservatismia, joka ei ole kiinnostunut lasten vallan lisäämisestä, vaan haluaa ohjata heidät takaisin omalle paikalleen: ainoa ratkaisu on heittää TV ulos ja palata perinteisiin perhearvoin. Samaan aikaan toiset ovat ryhtyneet ylistämään tätä ”rajojen hämärtymistä” aikuisten ja lasten välillä sekä median roolia sen toteuttamisessa: erityisesti digitaalitekniologia on nähty ”lasten vallankumouksen” toteuttamisen välikappaleeksi (vrt. Katz 1997).

Ehkä huomattavin ongelma tässä keskustelussa on se, että se jättää lasten omat kokemukset ja näkökannat huomiotta: se on keskustelua *lapsuudesta*, sen sijaan että puhuttaisiin itse *lapsista*. Tutkimukselle on haaste tuottaa konkreettinen, materiaallinen analyysi lasten kokemusten muuttuvasta luonteesta, ja sitä tehdessä täytyy välttää sekä konservatiivisen pessimismin että postmodernin kepeyden kilpailevat houkutukset.

Muuttuvat paradigmat

Lasten mediasuhteiden käsitteellistäminen kaikkien näiden muutosten keskellä on muuttunut huomattavasti. Tämä näkyy selvästi sekä julkisessa että akateemisessa diskurssissa, vaikka joiltakin osin ne näyttäisivät menevän vastakkaisiin suuntiin.

Samaan aikaan kun kontrollin mahdollisuus näyttää olevan häviämässä, huoli kontrollin tarpeesta on kasvanut julkisessa diskurssissa. Tämä näkyy ehkä selvimmin USA:ssa, missä on haluttu luokitella televisio-ohjelmat seksuaalisen ja väkivaltaisen sisällön perusteella ja estää lasten pääsy käsiksi pornografiaan internetissä. Uusien lakien lisäksi on etsitty epätoivoisesti myös ”teknologista ratkaisua”, esim. internetin käytön estämisen tai V-sirun muodossa.

Mediatutkimus on perinteisesti jättänyt tällaiset huolet huomiotta ”moraalisena paniikkina”. Jos tutkitaan esimerkiksi kaksivuotiaan James Bulgerin murhaa seurannutta keskustelua Iossa-Britanniassa, käy selväksi, että medioita pidetään rutiininomaisesti syntipukkeina tapahtumiin, jotka ovat liian monimutkaisia tai yksinkertaisesti liian kammottavia selitettäväksi (Drotner 1992; Buckingham 1996). Olisi kuitenkin virhe tuomita tuollaiset reaktiot pelkkänä epäloogisena ”paniikkina”. Päinvastoin, ne ovat oireita niistä hyvin todellisista sosiaalisista ja kulttuurisista muutoksista, joista olen puhunut aiemmin. James Bulgerin tapaus on erityisen mielenkiintoinen esimerkki, eikä vähiten siksi, että elokuva jonka väitetään innostaneen murhaajia tekoonsa – *Child's Play 3* – heijastaa itse joitakin syvään juurtuneita huolia lapsuudesta. Ei voida myöskään kieltää sitä, että monien huolenaiheena olevat uudet teknologiat ovat vähemmän kontrolloitavissa kuin edel-

täjänsä. Video, internet sekä kaapeli- ja satelliittitelevisio tulevat koteihin usein kansallisten rajojen yli, ja ottavat siten kontrollin mahdollisuuden pois valtiolta ja antavat sen vanhempien käsiin. Nyt väitetään, että monet vanhemmista ovat kyvyttömiä tai riittämättömän vastuullisia harjoittamaan tarvittavaa kontrollia. Täten käyty keskustelu yhdistää toisiinsa huolen median vaikutuksista ja huolen selvästä kurinpidollisesta kriisistä nuorison keskuudessa. Myös kurin höltyminen nähdään "vapaan kasvatuksen" tulokseksi ja perinteisen perherakenteen lopuksi. Kun yhdistetään "paha" media ja "huonot" vanhemmat, saadaan "pahoja" lapsia.

Jos julkinen keskustelu lapsista ja mediasta onkin ollut enemmän kiinnostunut lasten suojelemisesta vaaroilta – eräänlaista protektionismia – akateeminen diskurssi näyttää kulkevan varsin erilaiseen suuntaan. En kuitenkaan tässä ryhdy yksityiskohtaiseen kirjallisuuskatsaukseen. Sen sijaan haluan tarjota joitakin lyhyitä "provokaatioita", jotka pätevät erityisesti sellaiseen tutkimukseen lapsiyleisöistä, jota on viime aikoina alettu harrastaa media- ja kulttuuritutkimuksen parissa. Tutkimusta on tehty paljon, ja se on haastanut vallitsevat käsitykset lapsiyleisöistä ja erityisesti käsitykset median vaikutuksista (ks. Hodge & Tripp 1986; Buckingham 1993b; 1993c; 1996; Palmer 1986; Gillespie 1995; Buckingham & Sefton-Green 1994; Haas Dyson 1997).

Tutkimuksista on mahdollista tunnistaa kolme yhteistä piirrettä ja joitakin niihin kuhunkin liittyviä ongelmia. Ensiksi, edellä mainitun kaltainen tutkimus painottaa ajatusta siitä, että lapset osallistuvat aktiivisesti merkityksentuotantoprosessiin. Heidät nähdään pikemmin kykeneviksi sosiaalisiksi toimijoiksi kuin passiivisiksi uhreiksi. Tässä mielessä tutkimus tarjoaa tärkeän haasteen monille julkisessa keskustelussa tyypillisesti esiin nouseville olettamuksille. On tärkeää muistaa, että lapset ovat paljon kyvykkäämpiä ja tottuneempia median käyttäjiä kuin yleensä oletetaan. Erityisesti tämä tulisi muistaa James Bulgerin kaltaisista tapauksista käydyissä keskusteluissa.

Tutkimussuuntaus on kuitenkin ollut myös melko ylideterminoitunut reaktioisinaan median kielteisistä vaikutuksista kannettua huolta vastaan, mikä on toisinaan johtanut yksinkertaistettuun "lapsikeskeiseen" lähestymistapaan, joka pyrkii ylistämään "mediaälykkään" lapsen oppineisuutta ja todistamaan (lopultomasti) etteivät lapset ole niin herkkäuskoisia ja passiivisia kuin usein annetaan ymmärtää. Tämä taas voi johtaa tutkimukseen, joka on yksinkertaisesti banaalia. Itse asiassa termistä "aktiivinen" (kuten aktiivisen ja passiivisen vastakkainasettelustakin) on tullut tavallaan tyhjä iskusana. Usein oletetaan epäsuorasti, että jos lapset ovat "aktiivisia", heihin jotenkin ei vaikuta se, mitä he katsovat. Näin ei kuitenkaan välttämättä ole: voisi väittää päinvastoin, että joissakin tapauksissa "aktiivisuus" merkitsee suurempaa alttiutta vaikutuksille.

Lisäksi lasten tottuneisuuden ylistäminen median käyttäjinä voi harhauttaa meidät unohtamaan sen tosiasian, että on alueita, joilta he tarvitsevat vielä lisää tietoa. Lasten tiedoissa on väistämättä aukkoja, vaikkakaan ei välttämättä siellä, missä niiden usein uskotaan olevan. Samoin lasten tietämys mediasta kehittyy, kun he vanhenevat. Tämä riippuu selkeästi niistä kriittisistä näkökulmista, joita heille on tarjolla sekä median sisällä että sen ulkopuolella. Sekä julkisessa että akateemisessa keskustelussa on ärsyttävä taipumus latistaa kysymykset median ja yleisön "vallasta" joko/tai -valinnaksi.

Lopuksi, on olemassa vaara, että keskustelu lasten hyvästä "medialukutaidosta" muuttuu retoriseksi latteuksiksi. Tämänhetkisessä tutkimuksessani olen havainnut, että median tuottajat väittävät usein samaa. Kuitenkin, kun he väittävät lasten olevan erittäin "medialukutaitoisia", he usein tarkoittavat vain sitä, että lapset vaihtavat nopeasti kanavaa, jos näkevät jotain mistä eivät pidä. Tutkijoille ja median tuottajille ei suinkaan ole ongelma olla yhtä mieltä näistä asioista – päinvastoin. On kuitenkin olemassa todellinen vaara, että saman näkökannan ottavis-

ta tutkijoista tulee mediateollisuuden puolestapuhujia. Keskustelu medialukutaidosta voidaan helposti sekoittaa keskusteluun kuluttajien riippumattomuudesta – ikään kuin lasten oikeudet median käyttäjinä tarkoittaisivat vain oikeutta kulluttaa enemmän sitä mitä aikuiset heille tarjoavat.

Toiseksi, tällainen tutkimus pyrkii ottamaan lapsen näkökulman, tai ainakin väittää niin tekevänsä. Se yrittää saada selvää lasten mediakokemuksista, ei aikuisten vaan lasten itsensä kannalta. Tämä on erittäin tärkeää. Yleisesti keskustelua lapsista ja mediasta käydään aikuisten kesken, ja monet eivät näe edes tarpeelliseksi kuunnella, mitä lapsilla on sanottavanaan. On olemassa vaara, että aikuisina oletamme voivamme puhua ja toimia lasten puolesta. Monet niistä, jotka näin väittävät tekevänsä, toimivatkin vain lapsista luomiensa mielikuvien puolesta. Mielikuvat juontuvat puolestaan toisenlaisista motivaatioista ja ideologioista.

On kuitenkin myös metodologisesti vaarallista olettaa, että voisimme *koskaan* ottaa lapsen näkökulmaa tai että tuo näkökulma paljastuisi meille, jos vain kysyisimme oikeat kysymykset. Tutkijoina meidän tulisi varoa olettamasta, että keräämämme tieto puhuisi puolestaan tai että pelkästään rakentaisimme foorumia, jolla lasten äänet pääsisivät kuuluville.

Omassa työssäni käytän sitä vastoin diskurssianalyysia tutkiakseni, kuinka televisio saa merkityksensä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ja sen kautta. En näe puhetta läpinäkyväksi sisäänpääsykeinoksi ihmisten aivoituksiin, vaan sosiaalisen toiminnan muodoksi. Näin tehtäessä lasten puheita ei oteta kirjaimellisesti, eikä yritetä saada heitä puhumaan omasta puolestaan. Kummatkin ovat prosesseja, jotka usein esitetään varsin tunteellisesti "lasten äänen kuuntelemisena". Olen päinvastoin kiinnostunut siitä, kuinka lapset käyttävät puhetta televisiosta oman identiteettinsä rakentamiseen, henkilösuhteiden luomiseen ja järjestämiseen sekä sosiaalisen vallan määrittelyyn. Puhe televisiosta tarjoaa areenan – joskin usein hyvin "ylitsepursuavan" ja kiistanalaisen areenan – jolla lapset voivat määrittellä oman sosiaalisen identiteettinsä, ja samalla itse asiassa sen, mitä on olla lapsi ja tietyn sosiaalisen ryhmän jäsen.

Kolmanneksi, jälkimmäisestä ajatuksesta johtuen, tämän tutkimussuuntauksen tarkoituksena on esittää lasten mediakäyttö ja tulkinnat osana *sosiaalisten* suhteiden ja prosessien laajempaa mallia. Tämä on avainkysymys, joka erottaa kulttuuritutkimuksen psykologian valtaväylästä jopa silloin, kun ne näyttäisivät jakavan yhteisen painotuksen yleisöjen "aktiivisuudesta".

Suuri osa tutkimuksesta on tässä suhteessa kuitenkin pinnallista. Tutkimus perustuu usein hyvin rajoitettuun kanssakäymiseen sen kohteiden kanssa: monesti vain muutaman haastattelun perusteella tehdään kaikenlaisia oletuksia lapsista ja siitä, miten hyvin he edustavat tiettyjä sosiaalisia kategorioita. Tällainen tutkimus näyttää joskus muistuttavan markkinointitutkimusta siinä, että se ei ole juuri muuta kuin pinnallisen kuvailevaa, mutta ehkä kuitenkin vähemmän pinnallista kuin useimmat kokeelliset tutkimukset.

Laajemman sosiaalisen analyysin kehittäminen lasten mediakulttuurista on vasta alussa. Lasten ja median tutkimuksella voi jo nähdä olevan tärkeitä yhteyksiä lapsuuden sosiologian ja lapsuuden historian tutkimuksen kasvuun. On ehkä oikeutettua sanoa, että toisin kuin "nuoruus", jota on usein pidetty lähinnä sosiologien kohteena, "lapsuus" on ollut psykologien alaa. Tämä tuttu työnjako näyttää perustuvan epäsuoralle oletukselle, jonka mukaan lapset eivät olisi sosiaalisia, tai ovat ehkä esi-sosiaalisia. Viimeisen kymmenen vuoden aikana sosiologit ovat kuitenkin alkaneet haastaa psykologien valta-asemaa. Haaste liittyy osittain siihen, minkä psykologia jättää huomiotta: lasten sosiaalisiin kokemuksiin. Tutkimuksen kohteena ovat tällöin lasten jokapäiväiset sosiaaliset kokemukset ja suhteet, ja tutkijat käyttävät tyypillisesti etnografisia ja kvalitatiivisia metodeja niiden selvittämiseksi. Samaan aikaan lapsuuden sosiologia tarjoaa laajemman teoreettisen haasteen psykologian yleistäville tendensseille: näkemykselle lapsuudes-

ta dekontekstualisoituna ikäkausien ja kehitysvaiheiden jatkumona, ja ajatukselle, että voisimme ymmärtää psykologisia prosesseja (kuten kognitiota ja affekteja) eristettyinä sosiaalisesta kontekstistaan (James & Prout 1990; James 1993; Jenks 1996).

On huomattavaa, että lapsuuden sosiologit ovat protestoineet puutteellisena lapsuuden mallina pitämäänsä käsitystä vastaan. Mallin näkemys lapsuudesta harjoituksena aikuiselämää varten sisältyy implisiittisesti myös kognitiivisiin huomioihin lapsen kehityksestä sekä sosiaalipsykologisiin teorioihin socialisaatiosta. Lapsuuden sosiologit ovat yrittäneet korvata psykologien luoman "kykenemättömän" lapsen "kykenevällä" lapsella, joka ymmärtää maailmaa itsenäisesti ja pystyy tekemään omaa elämäänsä koskevia päätöksiä. (Tässä on tietenkin mukana epäsuoraa poliittisuutta. Kannattaa myös huomata, että lapsuuden sosiologia on liitetty uuteen keskusteluun lasten oikeuksista.)

Tällä tutkimusalueella on paljon yhdistäviä tekijöitä sen tutkimuksen kanssa, joka käsittelee lasten interaktiota median kanssa. Lapsuuden sosiologia on kuitenkin tähän mennessä kiinnittänyt vain vähän huomiota kulttuuriin – kuten mediaan tai yleisemmin lasten tapoihin käyttää kaupallisesti tuotettuja hyödykkeitä, kuten leluja. Sitä on hallinnut verrattain tavanomainen sosiologinen näkökulma. Lisäksi voi kysyä, kannattaako ajatusta lapsuuden kykenemättömyydestä – lapset helppoina vaikutettavina ja vaikutuksille alttiina – korvata täysin vastakkaisella näkemyksellä, lapsista jotenkin luonnostaan kyvykkäinä ja oppineina, tässä tapauksessa spontaanisti "media-älykkäinä".

Lopuksi: Miten saada molemmat?

Tulevan kehityksen suhteen akateemisella tutkimuksella on siis kaksi mahdollista suuntaa. Voimme tulla joko *enemmän* tai *vähemmän* mediakeskeisiksi. Itse uskon, että tarvitsemme molempia vaihtoehtoja.

Ensimmäisessä tapauksessa meidän täytyisi tehdä monitahoinen selvitys lasten mediakulttuurin nykyisistä muutoksista kuten olen huomauttanut. Ei riitä, että yleisöjä tutkitaan eristettyinä, täytyy myös ottaa huomioon luettavien tekstien muuttuva luonne sekä taloudelliset, teknologiset ja institutionaaliset kontekstit, joissa niitä tuotetaan ja kulutetaan. Meidän täytyisi lakata asettamasta yleisötutkimus tekstientutkimusta tai tuotannon tutkimusta vastaan. Nykyiset keskustelut kulttuurintutkimuksen piirissä heijastavat usein eräänlaisen kaksitahoisien karikatyyrin: yhtäällä ovat yleisön tutkijat, joita syytetään merkityksettömästä populismista, yleisön lukutapojen moninaisuuden epäpoliittisesta ylistämisestä. Toisaalla ovat poliittiset ekonomistit, joita syytetään vulgaarista determinismistä, yksinkertaisesta "hallitsevan ideologian" kaikenkattavan vallan nostamisesta uudelleen esiin. On kuitenkin erittäin hedelmätöntä esittää tämä kysymys joko/tai -valintana, jolloin tutkimuskohteena olisivat joko mediainstituutiot, tekstit tai yleisöt. Päinvastoin, on kyse siitä, kuinka voimme menestyksekkäästi yhdistää tutkimussuunnat, jotka ovat liian kauan tuijottaneet päättäväisesti vastakkaisiin suuntiin.

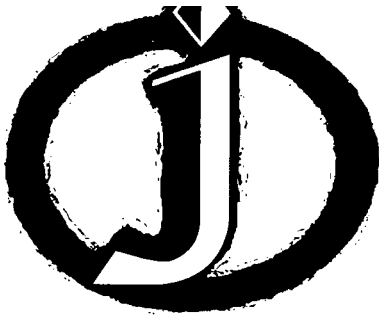
On myös hyvin perusteltua yrittää sijoittaa analyysimme lasten suhteesta mediaan uudelleen heidän sosiaalisen elämänsä laajemman ymmärtämisen sekä lapsuuden historian kontekstiin. Kaiken muun lisäksi tämä saattaisi tuottaa myös melko toisenlaisen näkökulman nykyisiin jatkuvasti muuttuviin julkisiin keskusteluihin näistä kysymyksistä. Varsinkin keskustelut väkivallasta ja kaupallisuudesta muuttuvat yhä yksinkertaisemmiksi ja itseään toistavammiksi. Ajatus siitä, että lapsuus olisi vain kuollut tai kadonnut on erittäin kyseenalainen, mutta emme voi myöskään jättää huomiotta niitä merkittäviä muutoksia, joita lasten elämässä on tapahtunut muutaman viimeisen vuosikymmenen aikana. Jos haluamme ymmärtää lasten mediakokemuksissa tapahtuneita muutoksia tai sitä roolia, joka me-

dialla on heidän laajempien elämänmuutostensa heijastajana ja aiheuttajana, meidän täytyy asettaa ne laajempaan sosiaalisen ja historiallisen analyysin kontekstiin.

Suomentanut Timo Kivistö

Kirjallisuus

- Bazalgette, Cary & Buckingham, David (1995) (eds.)
In Front of the Children: Screen Entertainment and Young Audiences. London: British Film Institute.
- Buckingham, David (1993a)
Changing Literacies: Media Education and Modern Culture. London: Tufnell Press.
- Buckingham, David (1993b)
Children Talking Television. London: Falmer.
- Buckingham, David (1993c)
Reading Audiences. Manchester: Manchester University Press.
- Buckingham, David (1995)
The Commercialisation of Childhood? The Place of the Market in Children's Media Culture. *Changing English* 2(1995):2
- Buckingham, David (1996)
Moving Images: Understanding Children's Emotional Responses to Television. Manchester: Manchester University Press.
- Buckingham, David & Sefton-Green Julian (1994)
Cultural Studies Goes to School. London: Taylor and Francis.
- Drotner, Kirsten (1992)
Modernity and Media Panics. Teoksessa Skovmand, M & Schroder, K.C. (eds.): *Media Cultures: Reappraising Transnational Media*. London and New York: Routledge.
- Gillespie, Marie (1995)
Television, Ethnicity and Cultural Change. London and New York: Routledge.
- Haas Dyson, Anne (1997)
Writing Superheroes. New York: Teachers College Press.
- Hodge, Bob & Tripp, David (1986)
Children and Television. Cambridge: Polity.
- James, Allison (1993)
Childhood Identities. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- James, Allison & Prout, Alan (1990) (eds.)
Constructing and Reconstructing Childhood. London: Falmer.
- Jenks, Chris (1996)
Childhood. London and New York: Routledge.
- Katz, Jon (1997)
Virtuous Reality. New York: Random House.
- Kinder, Marsha (1991)
Playing with Power. Berkeley: University of California.
- Kline, Stephen (1993)
Out of the Garden. London: Verso.
- Mayall, Berry (1994) (ed.)
Children's Childhoods Observed and Experienced. London: Falmer.
- Meyrowitz, Joshua (1985)
No Sense of Place. Cambridge: Cambridge University Press.
- Palmer, Patricia (1986)
The Lively Audience. Sydney: Allen and Unwin.
- Pilcher, Jane & Wagg, Stephen (1996) (eds.)
Thatcher's Children. London: Falmer.
- Postman, Neil (1983)
The Disappearance of Childhood. London: W.H. Allen.
- Sanders, Barry (1995)
A is for Ox. New York: Vintage.
- Scraton, Phil et al. (1996) (eds.)
"Childhood" in "Crisis"? London: Falmer.
- Seiter, Ellen (1993)
Sold Separately: Parents and Children in Consumer Culture. New Brunswick: Rutgers University Press.

JOURNALISMIN

TUTKIMUKSEN JA KEHITYSTYÖN YKSIKKÖ

perustettiin keväällä 1996. Yksikkö toimii Tampereen yliopistossa, jossa se on itsenäinen osa tiedotusopin laitosta.

Yksikkö

- **utkii ja kehittää** suomalaista journalismia yhdessä viestintäalan yritysten ja järjestöjen kanssa
- seuraa kansallista ja kansainvälistä journalismin tutkimusta sekä edistää ammatillista ja **mediakriittistä keskustelua**
- tarjoaa journalistiseen työhön liittyviä **tukipalveluja**

Yksikkö tekee eri tahojen tilaamia sopimustutkimuksia, jotka sopivat sen toiminta-ajatukseen.

Tiedotusopin laitoksen kautta yksiköllä on käytettävissään laaja tutkijaverkko. Yksikkö rekrytoi tutkijat, valvoo työn etenemistä ja vastaa sen laadusta.

Yksikkö toteuttaa joustavasti sekä nopeita selvitystöitä että syvällisempiä ja pitempiä tutkimushankkeita. Yksikkö on valmis avustamaan yhteistyökumppaneita tutkimustarpeiden täsmentämisessä ja rahoituslähteiden löytämisessä.

OTA YHTEYTTÄ

Journalismin tutkimuksen ja kehitystyön yksikön edustajat kertovat mielellään lisää yksikön toiminnasta. Yhteyshenkilöitä ovat

Pentti Raittila, puh. 03 - 215 7031, e-mail: tipera@uta.fi

Ari Heinonen, puh. 03 - 215 7482, e-mail: tyarhe@uta.fi

Risto Kunelius, puh. 03 - 215 7878, e-mail: tiriku@uta.fi

Yksikön yhteystiedot:

Journalismin tutkimuksen ja kehitystyön yksikkö

Tiedotusopin laitos

Tampereen yliopisto

PL 607

33 101 Tampere

fax 03 - 215 6248

e-mail jour@uta.fi

<http://www.uta.fi/jourtutkimus>